

REGERINGSRÄTTENS DOM

Mål nr
2139-07

meddelad i Stockholm den 10 september 2010

KLAGANDE

E

Ombud: Johanna Eksgård
Assistansia AB
Box 377
701 47 Örebro

MOTPART

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd i Stockholms kommun

Ombud: Stadsadvokat Eva Ahlholm
Stadsledningskontoret, Juridiska avdelningen
Hantverkargatan 3 A
105 35 Stockholm

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrätten i Stockholms dom den 19 mars 2007 i mål nr 3003-06, se bilaga

SAKEN

Stöd och service till vissa funktionshindrade

REGERINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Regeringsrätten upphäver kammarrättens dom och fastställer det slut länsrättens dom innehåller i den del som gäller frågan om indragning av insatsen personlig assistans.

Dok.Id 94274

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Wallingatan 2

Telefon
08-561 676 00
E-post: regeringsratten@dom.se

Telefax
08-561 678 20

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-12:00
13:00-16:30

YRKANDEN M.M.*E*

E yrkar att Regeringsrätten ska upphäva kammarrättens dom och fastställa att insatsen personlig assistans enligt 9 § 2 lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS, ska utgå även vid vistelse i Grekland. Han anför i huvudsak följande.

Det ter sig märkligt att enskilda ska vara skyldiga att anmäla till kommunen var de befinner sig och att det krävs att kommunen godkänner en utlandsvistelse. Det är viktigt för honom att årligen kunna företa en resa till Grekland under en period om några månader för att hälsa på släkt och vänner. Eftersom han inte klarar att själv ta hand om sig behöver han även under denna tid hjälp med att få sina behov tillgodosedda.

Ett beslut om personlig assistans är ett gynnande förvaltningsbeslut och kan, enligt allmänna förvaltningsrättsliga principer, inte ändras till den enskildes nackdel. I detta fall kan beslutet omprövas endast om hans behov väsentligen har förändrats (jfr RÅ 2000 ref. 16 och RÅ 1995 ref. 10). Det enda som förändras när han reser till Grekland är att han vistas där i stället för i Spånga. Han är fortfarande bosatt i Spånga och har samma hjälpbehov.

Det måste vara den enskildes rätt att bestämma var hjälpen ska ges. Han har inte ansökt om utökad insats. Det är således inte fråga om att det blir dyrare för kommunen då han får assistans utförd i Grekland.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd (tidigare Rinkeby stadsdelsnämnd) bestrider bifall till överklagandet och anför i huvudsak följande.

I beslutet den 5 april 2005, enligt vilket E beviljades insats i form av personlig assistans för perioden den 5 april 2005 – den 5 april 2006, finns ett återkallelseförbehåll som innebär att insatsen kan dras in vid väsentligt ändrade

Mål nr
2139-07

förhållanden. Nämndens prövning av bl.a. om behovet faktiskt tillgodoses på annat sätt och vad som krävs för tillförsäkrande av goda levnadsvillkor gjordes utifrån förhållandena i hemmet i Sverige. Detsamma gäller nämndens bedömning av bl.a. möjligheterna att ansvara för de kvalitetskrav som anges i LSS. E lämnade inte någon uppgift om utlandsvistelsen till nämnden. På grund av utlandsvistelsen är förhållandena väsentligt ändrade.

Rätten till insats enligt 9 § 2 LSS ska inte bedömas olika beroende på hur den enskilde vid tillfället för prövningen väljer att få insatsen. Genom formuleringen ”biträde av personlig assistent eller ekonomiskt stöd till skäliga kostnader för sådan assistans” framgår att oavsett om insatsen ges genom att kommunen tillhandahåller assistenter eller utger ekonomiskt stöd till assistans avser insatsen personlig assistans och inte en allmän ekonomisk ersättning. I förarbetena (prop. 1992/93:159 s. 67 f.) tydliggörs att en person som har beviljats insats i form av personlig assistans när som helst kan välja att begära verkställighet genom kommunens försorg som ett alternativ till att uppbära ekonomiskt stöd till assistansen. Om den enskilde skulle anses ha rätt till personlig assistans vid en halvårsvistelse utomlands, så måste denna rätt gälla oavsett om den enskilde begär att få ersättning för assistans eller assistenter genom kommunens försorg. Bedömningen av rätten till personlig assistans utomlands ska därför göras utifrån rekvisiten i LSS oavsett att den enskilde vid tidpunkten för begäran eller prövningen endast aktualiserar ekonomiskt stöd till insatsen.

Vid en sådan prövning finns inte någon skyldighet att tillhandahålla personlig assistans under en utlandsvistelse om sex månader. Rättspraxis innebär i huvudsak att – om det inte finns särskilda skäl – den enskildes rätt att få personlig assistans i utlandet inskränker sig till kortare vistelser, under förutsättning att det har bedömts nödvändigt för att tillförsäkra den enskilde goda levnadsvillkor och behoven inte tillgodoses på annat sätt. Nämnden, som konstaterar att flertalet inte har möjlighet till halvårsvisa utlandsvistelser, menar att det står klart att det för goda levnadsförhållanden inte krävs att den enskilde genom kommunens insatser ges möjlighet till sådana vistelser.

Mål nr
2139-07

Den i målet aktuella insatsen är, vid ett halvårs vistelse i Grekland, underfinansierad. Den enskildes förmåga att göra för insatsens genomförande nödvändiga kompletteringar ska inte påverka bedömningen av rätten till insatsen. Normalt blir merkostnaden för kommunen vid längre utlandsvistelser betydande.

Nämnden vidhåller att det inte heller finns något EU-rättsligt stöd för rätt att få den aktuella insatsen och vill också understryka att kommunen både utifrån LSS och kommunallagen (1991:900) ansvarar för de insatser och det bistånd som beviljas. Kommunen har enligt kommunallagen ett ansvar för att utgivna medel används på ett sätt som är förenligt med kvalitetskrav och kommunens ansvar enligt tillämplig lag. Om rätt till assistans vid längre utlandsvistelse anses föreligga utan individuell prövning av förutsättningarna, så har nämnden inte möjlighet att göra erforderliga bedömningar och uppföljningar.

Yttrande från Socialstyrelsen

Regeringsrätten har inhämtat yttrande från Socialstyrelsen. Styrelsen anför i huvudsak följande.

Det framgår av handlingarna i målet att E_____ har valt att ordna sin egen personliga assistans genom en privat assistansanordnare och att nämnden betalar ut ekonomiskt stöd för assistansen. Den privata assistansanordnaren har såsom det får förstås bedömt att det är möjligt att utföra assistansen utomlands med den ersättning E_____ redan har beviljats av nämnden.

E_____ har således inte behövt ansöka om utökning av den personliga assistansen eller ersättningen. Frågan i målet om den enskildes rätt till bibehållet stöd måste enligt Socialstyrelsen besvaras med utgångspunkt i att det i det förevarande fallet rör sig om just ett ekonomiskt stöd till skäliga kostnader för assistans enligt 9 § 2 LSS, som den enskilde redan har beviljats.

Socialstyrelsen anser att det, utifrån syftet med möjligheten för den enskilde att själv kunna anordna sin assistans enligt LSS, är befogat att göra en jämförelse med vad som gäller assistansersättning enligt lagen (1993:389) om assistansersättning, LASS, under semesterresor.

Mål nr
2139-07

Den som har assistansersättning enligt LASS kan resa på semester och utnyttja sina redan beviljade assistanstimmar enligt LASS. Detta gäller semesterresor både inom Sverige och utomlands. Avsikten är att assistansersättning enligt LASS ska täcka stadigvarande behov (prop. 1992/93:159 s. 70). En person som har beviljats assistansersättning för sina stadigvarande behov kan utnyttja sina redan beviljade timmar på semestern. Det kan även påpekas att kommunen betalar för de första 20 timmarna vid assistansersättning.

En annan bedömning görs om, utöver det stadigvarande behovet, behov tillfälligt uppstår av en utökning av assistansinsatserna, t.ex. för att en person behöver särskild hjälp under en semesterresa. Då prövas behovet av utökad assistans av kommunen inom ramen för LSS. Enligt Socialstyrelsens mening torde samma synsätt kunna anläggas på E. beviljade ersättning för skäliga kostnader för personlig assistans. E behov av assistans är oförändrat under vistelsen i Grekland och han torde då kunna ta med sig ersättningen utomlands på det sätt som gjorts. Om han till följd av resan behövt ansöka om utökad personlig assistans eller ersättning, hade nämnden däremot fått göra en ny prövning av denna rätt och då även väga in att ersättningen ska vara skälig.

Socialstyrelsen vill också nämna att även om nämndens ansvar i förevarande fall sträcker sig till att utbetala en ersättning för skäliga kostnader för assistans till E, så har det privata assistansbolaget ett ansvar för kvaliteten i insatsen enligt 6 § LSS (prop. 2004/05:39 s. 26).

Sammanfattningsvis har E enligt Socialstyrelsens uppfattning alltså rätt att med den redan tidigare beviljade ersättningen för skäliga kostnader för personlig assistans vistas utomlands, även om vistelsen sträcker sig över en så lång tid som sex månader. Socialstyrelsen vill dock anföra att detta inte innebär en rätt för den enskilde att få ekonomisk ersättning för kostnader utöver skälig ersättning. Skulle resan medföra ökade kostnader har nämnden vid en ny prövning möjlighet att bedöma om kostnaderna utgör skälig kostnad för personlig assistans.

Yttrande från Sveriges Kommuner och Landsting

Sveriges Kommuner och Landsting, som av Regeringsrätten har fått tillfälle att yttra sig i målet, anför i huvudsak följande.

Insatsen ”ekonomiskt stöd till skäligen kostnader för assistans” avviker från de övriga insatserna i LSS genom att det enbart är en summa pengar som beviljas och det ligger då nära till hands att resonera på samma sätt som vid beviljande av assistansersättning enligt LASS. Det innebär att den enskilde bör kunna behålla sitt stöd så länge som han eller hon enligt folkbokföringslagens (1991:481) regler är att betrakta som bosatt i kommunen. Den enskilde kan alltså under en tid vistas utomlands utan att rätten till insatsen påverkas.

För att kunna hävda att brukare har *rätt* till assistans utomlands måste det även finnas en *skyldighet* för assistansanordnaren - ytterst kommunen - att utföra assistans utanför landets gränser. Om den enskilde i stället beviljats insatsen biträde av personlig assistent eller om en person erhåller assistansersättning enligt LASS och väljer kommunen som utförare så ska då kommunen vara skyldig att utföra uppdraget även på andra ställen än i Sverige.

Enligt förbundets mening är dock syftet med 16 § LSS att tydliggöra en ansvarsfördelning mellan landets kommuner och avsikten med att använda bosättningsbegreppet har inte varit att reglera en skyldighet för kommunen att bedriva verksamhet utanför landets gränser. Att tillämpa bosättningsbegreppet med ledning av folkbokföringslagens regler medför alltså inte en *rätt* till insatser utomlands. En person som beviljats ”ekonomiskt stöd till skäligen kostnader för assistans” *kan* emellertid även få insatsen verkställd utomlands under förutsättning att det är möjligt för assistansanordnaren att utföra uppdraget. För att kommunen ska kunna utföra insatsen biträde av personlig assistent utomlands måste det inte bara vara ekonomiskt möjligt utan hänsyn måste även tas till organisatoriska aspekter och tillgång till adekvat personal m.m. Av rättspraxis (RÅ 2007 ref. 62 I och II) framgår att utförandet av insatser till stor del faller inom kommunens ansvar för verkställighet av fattade beslut. Att den enskilde i största möjliga utsträckning ska ges inflytande och medbestämmande över insatser som ges (6 § LSS) kan därmed inte

tolkas som att det är den enskilde som bestämmer över verkställighetsåtgärderna. Kommunens organisatoriska och kostnadsmässiga ansvar skulle i så fall bli illusoriskt.

Sammanfattningsvis kan konstateras att en brukare har rätt att behålla ett ekonomiskt stöd till skäligen kostnader för assistans under viss tid utomlands och brukaren kan även få insatsen biträde av personlig assistent utförd utomlands, vilket också sker. Avgörande är, även då det gäller aspekten under hur lång tid insatsen kan verkställas utomlands, om det är ekonomiskt och praktiskt möjligt. Någon skyldighet för kommunen att utföra insatsen utomlands finns dock inte, och därmed föreligger inte heller någon *rätt* för den enskilde till bibehållen personlig assistans enligt LSS under en vistelse om cirka sex månader i Grekland.

SKÄLEN FÖR REGERINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Tillämpliga bestämmelser

I 1 § LSS anges att lagen innehåller bestämmelser om insatser för särskilt stöd och särskild service bl.a. åt personer med utvecklingsstörning, autism eller autismliknande tillstånd (punkten 1).

Enligt 7 § LSS har personer som anges i 1 § rätt till insatser i form av särskilt stöd och särskild service enligt 9 § 1–9, om de behöver sådan hjälp i sin livsföring och om deras behov inte tillgodoses på annat sätt. Den enskilde ska genom insatserna tillförsäkras goda levnadsvillkor.

Av 9 § 2 LSS framgår att en av insatserna enligt lagen är biträde av personlig assistent eller ekonomiskt stöd till skäligen kostnader för sådan assistans, till den del behovet av stöd inte täcks av beviljade assistanstimmar enligt LASS.

Enligt 16 § första stycket LSS gäller en kommuns ansvar enligt lagen gentemot dem som är bosatta i kommunen.

Omständigheterna i målet

E tillhör den i 1 § 1 LSS angivna personkretsen. Genom beslut den 5 april 2005 beviljades han insats enligt 9 § 2 i form av biträde av personlig assistent med 17,5 timmar per vecka. Beslutet var tidsbegränsat till och med den 5 april 2006. E valde att låta en privat assistansanordnare utföra assistansen. Assistansbeslutet verkställdes således genom att kommunen utbetalade ekonomiskt stöd till skäliga kostnader för assistansen.

Genom beslut den 21 juni 2005 drog stadsdelsnämnden in den tidigare beviljade assistansen eftersom det hade kommit fram att E hade rest till Grekland med avsikt att vistas där under cirka sex månader.

Frågan i målet är om utlandsvistelsen innebar att det fanns skäl för stadsdelsnämnden att dra in den beviljade assistansen.

Regeringsrättens bedömning

Ett gynnande förvaltningsbeslut kan omprövas till den enskildes nackdel bl.a. om det försetts med ett återkallelseförbehåll (se t.ex. RÅ 2000 ref. 16). I beslutet den 5 april 2005, där E beviljades den aktuella insatsen, angavs att beslutet kunde komma att omprövas om det skedde väsentliga förändringar i de förhållanden som hade legat till grund för det. Det angavs vidare att detta kunde få till följd att den beslutade insatsen minskades eller drogs in helt.

Den fråga som ska bedömas är således om utlandsvistelsen innebar en sådan väsentlig förändring i förhållandena att stadsdelsnämnden hade fog för sitt beslut att dra in den beviljade assistansen.

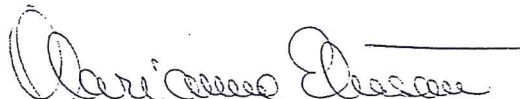
E är bosatt i Stockholms kommun, som därmed enligt 16 § LSS är ansvarig för hans insatser enligt lagen.

Som framgått valde E att själv ordna med utförandet av den personliga assistansen. Kommunen verkställer då beslutet om insats genom att efter begäran betala ut skälig ersättning för assistansen. Det assistansbolag som

Mål nr
2139-07

E. anlitade bedömde att det var ekonomiskt möjligt att utföra assistansuppdraget under tiden för utlandsvistelsen inom ramen för den redan beviljade ersättningen. Det var således inte fråga om någon utökning av insatsen. Utredningen ger inte heller stöd för att utlandsvistelsen påverkade omfattningen av E. hjälpbehov. Det finns inte anledning att utgå från annat än att han behövde ersättning för skäligen kostnader för personlig assistans under i genomsnitt 17,5 timmar per vecka för att tillförsäkras goda levnadsvillkor oberoende av om han vistades på hemorten eller i Grekland.

Vid dessa förhållanden finner Regeringsrätten att utlandsvistelsen i sig inte hade någon avgörande betydelse för kommunens möjlighet att verkställa insatsbeslutet. Inte heller av något annat skäl kan utlandsvistelsen anses ha inneburit en väsentlig förändring av de förhållanden som låg till grund för beslutet. Nämnden hade därmed inte fog för sitt beslut att dra in insatsen.

Marianne Eliason

Nils Dexe

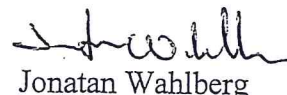
Anna-Karin Lundin

Kristina Ståhl

Anita Saldén Enérus

Jonatan Wahlberg
Föredragande regeringsrätts-
sekreterare

Avd. II

Föredraget 2010-06-10

KLAGANDE

Rinkeby stadsdelsnämnd i Stockholms stad
Box 5028
163 05 Spånga

MOTPART

E

Ombud:
Johanna Thörn
Assistansia AB
Box 377
701 47 Örebro

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Länsrättens i Stockholms län dom den 11 april 2006 i mål nr 15931-05,
se bilaga

SAKEN

Personlig assistans m.m. enligt lagen (1993:387) om stöd och service till
vissa funktionshindrade - LSS

Rinkeby stadsdelsnämnd i Stockholms stad yrkar att nämndens beslut
den 21 juni 2005 skall fastställas.

E bestrider bifall till överklagandet.

Stadsdelsnämnden anför till stöd för sin talan i huvudsak följande:
Frågan i målet gäller huruvida insatser i form av personlig assistans en-
ligt 9 § 2 LSS och daglig verksamhet enligt 9 § 10 samma lag skall utgå
vid vistelse i annat land. Varken LSS eller lagens förarbeten ger stöd för
en sådan "exportering av kommunalsociala förmåner" skall kunna ske.
Länsrätten har vidare i sin bedömning fäst avgörande vikt vid vad som
stadgas i 16 § LSS om kommunens ansvar gentemot den som är bosatt i
kommunen och vad som anges i propositionen till lagen om att ledning

kan hämtas från bestämmelser om rätt folkbokföringsort. Nämnden gör för sin del gällande att frågan om vilken kommun som är ansvarig för insatser enligt LSS inte får sammanblandas med frågan om i vad mån den enskilde har rätt till en viss bestämd insats. Att Rinkeby stadsdelsnämnd skall anses vara ansvarig kommun innebär inte nödvändigtvis att nämnden kan förpliktas att betala för de insatser som, på E eget initiativ, utförts i Grekland. Den resa som han genomfört har inte utformats i samarbete med nämnden och har inte heller förberetts på ett sådant sätt att kommunen haft möjlighet att bära sitt ansvar som huvudman för insatserna daglig verksamhet eller personlig assistent. Den personnära omvårdnad som skett under den aktuella tiden kan därför inte anses ha utgjort insatser i den mening som avses i LSS.

E. anför bl.a. följande. Det har aldrig varit tal om att han skulle flytta till Grekland och han har därför rätt till personlig assistans även under en resa till Grekland. Det framgår inte, vare sig i lagstiftningen eller dess förarbeten, att det skulle vara otillåtet för en funktionshindrad att ha med sig sina personliga assistenter på en semesterresa. Stadsdelsnämndens möjligheter att bära sitt ansvar som huvudman för insatsen personlig assistans är inte beroende av att hans utlandsresa förbereds eller utformas i samarbete med stadsdelen, eftersom han valt att anlita en privat assistansanordnare för genomförandet av den personliga assistansen. Stadsdelsnämnden kände dessutom till att han skulle åka utomlands då hans gode man hade nämnt detta vid ett möte. Eftersom assistansersättning enligt lagen (1993:389) om assistansersättning (LASS) utbetalas under utlandsvistelse som inte pågår längre tid än ett år är det rimligt att detsamma gäller för LSS. Enligt stadsdelsnämnden är den enskildes rättigheter enligt LSS beroende av var han vistas och inte var han är bosatt. Vidare innebär nämndens resonemang att enskilda som har ett LSS-beslut missgynnas gentemot dem som har ett LASS-beslut. Omfattningen av hjälpbehovet skall inte vara avgörande för om den funktionshindrade skall ges möjlighet att åka utomlands eller inte. Av 3 § andra stycket LASS och lagens förarbeten framgår klart att med personlig

assistans avses detsamma som i LSS. I förarbetena nämns också semesterresor som exempel på en situation då behovet av personlig assistans tillfälligt kan öka. Det står inte någonstans att detta inte skulle gälla semesterresor utomlands. Under utlandsvistelsen kan han leva det liv han har rätt till endast under förutsättning att han är beviljad insatsen personlig assistans. Enskilda utan funktionshinder har, liksom han, släktingar i annat land och företar kontinuerligt resor för att besöka sina släktingar. Det finns inget som tyder på att hans hjälpbehov skulle försvinna när han tillfälligt reser från Sverige och tillbringar tid i annat land.

Stadsdelsnämnden har därefter anfört bl.a. följande. Förmåner enligt LSS omfattas inte av rådets förordning (EEG) nr 1408/71 och kan därför inte exporteras med stöd av EG-rätten. En annan sak är att nämnden efter sedvanlig prövning kan bevilja olika LSS-insatser som är tänkta att utföras utomlands. En sådan prövning grundas ytterst på verksamhetens mål och allmänna inriktning "... att leva som andra" samt rekvisitet "goda levnadsvillkor" (5 § och 7 § andra stycket LSS).

DOMSKÄL

Rinkeby stadsdelsnämnd har i tidsbegränsade beslut beviljat E insatserna daglig verksamhet och personlig assistans enligt LSS. Genom beslut den 21 juni 2005 har stadsdelsnämnden dragit in insatserna med hänvisning till att han flyttat till Grekland för en period om sex månader. Länsrätten har i den nu överklagade domen upphävt nämndens beslut den 21 juni 2005.

I målet är ostridigt att E tillhör personkretsen enligt 1 § LSS och att han, såsom bosatt i kommunen, i och för sig är berättigad till de berörda insatserna. Frågan är om insatserna kan utgå vid en längre utlandsvistelse utan att kommunen dessförinnan lämnat särskilt medgivande härtill. Sysselsättningsaktiviteter genom daglig verksamhet är dock av naturliga skäl knutna till kommunen eller dess närområde och sådan

verksamhet torde inte kunna anordnas utomlands. Insatsen daglig verksamhet har därför inte varit möjlig för kommunen att tillhandahålla E under dennes utlandsvistelse.

Personlig assistans syftar till att personer med omfattande funktionshinder skall ha möjlighet till delaktighet i samhället och rätt att leva som andra i motsvarande ålder, vilket innebär att rätten till och innehållet i insatsen i varje situation måste bedömas individuellt och vägas mot kvalitetsnivån goda levnadsvillkor. När det gäller personlig assistans vid semesterresor framgår av lagens förarbeten inga begränsningar om var, hur ofta och hur länge den funktionshindrade får resa. Praxis när det gäller rätt till insatser enligt LSS i samband med utlandsresor är emellertid restriktiv och en kommun har normalt inte ansetts skyldig att svara för insatser som utförs i ett annat land. En så lång utlandsvistelse som det nu är fråga om förtar dessutom möjligheten för kommunen att följa upp hur assistansen genomförs och även i övrigt bära sitt ansvar som huvudman för insatsen.

Assistansersättning enligt LASS bedöms som en vårdförmån enligt förordning 1408/71 medan insatser enligt LSS inte omfattas av förordningens bestämmelser. I socialförsäkringslagen (1999:799) har assistansersättning enligt LASS klassificerats som en s.k. bosättningsbaserad förmån, vilket innebär att den bara kan betalas ut till den som är bosatt i landet. När en person som är bosatt här lämnar landet kan han eller hon ha rätt till assistansersättning om han eller hon vistas i ett annat land inom EU/EES eller i Schweiz och vistelsen där antas pågå i längst ett år. Även om det inte finns några avgörande skillnader mellan rätten till assistansersättning enligt LASS och den rätt till biträde av personlig assistent eller ekonomiskt stöd till skäliga kostnader för sådan assistans som kan utgå enligt 9 § 2 LSS, förutom det förhållandet att det ena systemet administreras av Försäkringskassan medan det andra utgör en kommunal insats, har man från svensk sida intagit den ståndpunkten att insatser enligt LSS inte utgör förmåner enligt förordningen. E:

kan således inte med stöd av förordningen hävda någon rätt till personlig assistans enligt LSS under utlandsvistelsen.

Kammarrätten finner sammanfattningsvis att Rinkeby stadsdelsnämnd inte kan åläggas att utge de ifrågavarande insatserna under den tid om sex månader som E har vistats i Grekland. Stadsdelsnämnden har därför haft fog för sitt beslut och överklagandet skall således bifallas.

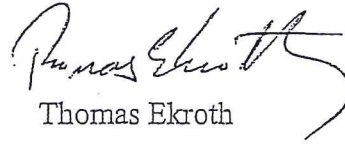
DOMSLUT

Kammarrätten upphäver länsrättens dom och fastställer stadsdelsnämndens beslut den 21 juni 2005.

HUR MAN ÖVERKLAGAR (formulär 1), se bilaga.

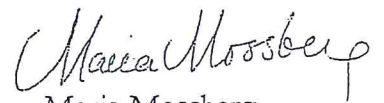
Jan Nordlund
kammarrättsråd

Thomas Ekroth
kammarrättsråd
referent

Marie Almgren
tf assessor

Maria Mossberg
föredragande

LÄNSRÄTTEN I
STOCKHOLMS LÄN

DOM
2006-04-11
Meddelad i
Stockholm

Mål nr
15931-05
Rotel 663

KLAGANDE
E

God man:
A

Ombud:
Joakim Malm
c/o Assistansia AB
Box 184
701 43 ÖREBRO

MOTPART
Rinkeby stadsdelsnämnd i Stockholms stad
Box 5028
163 05 SPÅNGA

ÖVERKLAGAT BESLUT
Rinkeby stadsdelsnämnds i Stockholms stad beslut den 21 juni 2005

SAKEN
Insats enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)

YRKANDEN M. M.

Rinkeby stadsdelsnämnd beslutade den 21 juni 2005 att dra in tidigare beviljade insatser i form av biträde av personlig assistent enligt 9 § 2 LSS och i form av daglig verksamhet enligt 9 § 10 LSS. Som skäl för beslutet angavs att det framkommit uppgifter om att E flyttat till Grekland under 6 månader. Beslutet gäller från den 21 juni 2005.

E har överklagat beslutet och yrkat att länsrätten omedelbart beslutar om inhibition och beslutar att låta assistansen oavbrutet fortlöpa med 17,5 timmar per vecka som tidigare till dess frågan är avgjord i sin helhet. Han har yrkat att han fortsättningsvis berättigas till 17,5 timmar

Dok.Id 121651

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 17106	Krukmakargatan 19	08-720 90 00	08-720 93 00	måndag – fredag
104 62 Stockholm		E-post: lansrattenistockholm@dom.se		09:00-15:00

personlig assistans enligt tidigare beslut. Till stöd för sin talan har han anfört följande. Det framgår ingenstans i vare sig lagtext eller förarbeten att det inte skulle vara tillåtet för en funktionshindrad att åka på semester genom att ta med sina assistenter utomlands till ett EU/EES-land. Han har inte för avsikt att flytta till Grekland. Han har inte hävdats någon annan bosättningsort än Spånga. Inte heller har han befunnit sig så länge utomlands att han kan anses ha emigrerat. Han är berättigad till insatsen personlig assistans sedan länge och hans hjälpbehov är i stort sett desamma oavsett om han befinner sig på semesterresa i Grekland eller Stockholms skärgård eller om han är hemma. Han anser att då det inte uttryckligen finns ett förbud i LSS att resa utomlands finns heller inte någon laglig grund för stadsdelsförvaltningens beslut.

Stadsdelsnämnden har vidhållit sitt beslut.

Länsrätten har den 13 juli 2005 bifallit yrkandet om inhibition och förordnat att stadsdelsnämndens beslut den 21 juni 2005 tills vidare inte skall gälla.

Rinkeby stadsdelsnämnd anförde med anledning av länsrättens inhibitionsbeslut följande. Att Rinkeby stadsdelsnämnd ostridigt skall anses vara ansvarig kommun innebär inte nödvändigtvis att stadsdelen kan förpliktas betala för de insatser som på E eget initiativ utförs i Grekland. Nämnden är av den uppfattningen att lagstiftningen och förarbetena ger uttryck för att lagstiftaren förutsatt att den enskilde skall garanteras insatser som tillförsäkrar honom goda levnadsvillkor i den kommun där han är bosatt. Lagen ger emellertid inte den enskilde rätt till insatser på annan plats. Stadsdelsnämnden vidhåller vad som tidigare anförts i målet och hemställer att länsrätten omgående omprövar inhibitionsbeslutet. Nämnden yrkar även, för det fall länsrätten bifaller överklagandet i sak, att rätten förordnar att domen skall verkställas först sedan den vunnit laga kraft.

Länsrätten fann i beslut den 25 augusti 2005 inte skäl att upphäva beslutet om inhibition. Stadsdelsnämndens beslut den 21 juni 2005 skulle därför även fortsättningsvis tills vidare inte gälla.

E har i yttrande, som kom in till länsrätten den 6 september 2005, anfört följande. Stadsdelsförvaltningens resonemang avseende hans rätt till assistans innebär att han genom att lämna kommungränsen inte längre anses vara berättigad till insatsen. Han menar att det inte har någon betydelse i sak avseende kostnaden för hans assistans var han befinner sig. Oavsett om han befinner sig inom eller utom kommungränsen kostar han samma summa pengar och kommunen betalar för samma insats. Han är bosatt i Sverige och anser sig därmed ha rätt till assistans med grund i sina funktionshinder.

Rinkeby stadsdelsnämnd har därefter meddelat att nämnden inte har något att tillföra i målet.

UTREDNINGEN I MÅLET

Rinkeby stadsdelsnämnd beslutade den 5 april 2005 att avslå E:

ansökan om biträde av personlig assistent enligt 9 § 2 LSS 119 timmar under skolveckor. Nämnden beslutade samtidigt att bevilja E:

insats i form av biträde av personlig assistent 17,5 timmar per vecka för perioden den 5 april 2005 – 5 april 2006. E:

beviljades den 30 mars 2005 insats enligt 9 § 10 LSS i form av daglig verksamhet för perioden den 30 mars 2005 – 30 mars 2006. E

har överklagat besluten den 30 mars 2005 och den 5 april 2005 till länsrätten (mål nr 11018-05). Han har vidare yrkat att länsrätten interimistiskt förordnar att tidigare tidsbegränsat beslut om biträde av personlig assistent 84 timmar per vecka skall förlöpa till dess frågan är slutligt avgjord och att beslutet om insatsen daglig verksamhet skall "beläggas med verkställandeförbud". Länsrätten avslog i beslut den 15 juni 2005 yrkandena om att läns-

rätten interimistiskt skulle förordna rörande saken. Varken kammarrätten eller Regeringsrätten har beviljat prövningstillstånd.

DOMSKÄL

Personer som anges i 1 § LSS har enligt 7 och 8 §§ samma lag rätt till insatser i form av särskilt stöd och särskild service enligt 9 § 1-9, om de begär det och om de behöver sådan hjälp i sin livsföring och om deras behov inte tillgodoses på annat sätt. Personer som anges i 1 § 1 och 2 har, under samma förutsättningar, även rätt till insatser enligt 9 § 10.

Den enskilde skall genom insatserna tillförsäkras goda levnadsvillkor. Insatserna skall vara varaktiga och samordnade. De skall anpassas till mottagarens individuella behov samt utformas så att de är lätt tillgängliga för de personer som behöver dem och stärker deras förmåga att leva ett självständigt liv.

Av 16 § första stycket LSS framgår att en kommuns ansvar enligt denna lag gäller gentemot dem som är bosatta i kommunen.

Länsrättens bedömning.

Målet avser indragning av insatser enligt LSS. Enligt 16 § LSS gäller en kommuns ansvar enligt lagen gentemot dem som är bosatta i kommunen. Enligt motiven till LSS (prop. 1992/93:159 s. 185) kan vid bedömning av frågan om var en person skall anses bosatt ledning hämtas från bestämmelser om rätt folkbokföringsort. En person kan i regel anses bosatt på den ort där han är folkbokförd. E är folkbokförd i Spånga församling i Stockholms kommun. Av 20 § första stycket folkbokföringslagen (1991:481) framgår emellertid bl.a. att den som kan antas under sin normala livsföring komma att regelmässigt tillbringa sin dygnsvila utom landet under minst ett år skall avregistreras från folkbokföringen som utflyttad. E har uppgett att han åkt på semester till Grekland i sex månader. Det synes i målet inte ifrågasatt att E haft för avsikt att vistas i Grekland under endast sex månader och inte ett år eller mer. Eftersom E är folkbokförd och bosatt i Spånga församling föreligger inte hinder för honom att använda den personliga as-

sistansen under vistelsen på sex månader i Grekland. Stadsdelsnämndens beslut skall därför upphävas.

Enligt 27 § tredje stycket LSS gäller beslut i frågor som avser insatser för en enskild enligt 9 § omedelbart. Länsrätten får dock förordna att dess beslut skall gälla först sedan det vunnit laga kraft. Skäl att frångå huvudregeln föreligger inte. Beslutet skall således gälla omedelbart.

DOMSLUT

Länsrätten upphäver stadsdelsnämndens beslut.

Beslutet gäller omedelbart.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (Dv 3109/1a).

Magnus Schultzberg

adj

I avgörandet har förutom ordföranden, rådmannen Magnus Schultzberg, deltagit nämndemännen Monica Köhler Torelm, Barbro Nylander och Anna-Lisa Anshelm.